

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 2. An illo præcepto, Non occides gladii vsus magistratui
inhibeatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

VERSVS 24. 25. 26.

Si ergo offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid aduersum te, relinque ibi munus tuum ad altare, & vade prius reconciliari fratri tuo; & tunc veniens offeres munus tuum.

QVÆSTIO I.

Quenam sit reconciliationis obligatio?

§. 1. **O**prime sensum expressit Syrus, si recordatus fueris, fratrem habere contra te inimicitiam aliquam. Hæc igitur reconciliatio non est necessario quaerenda, cum frater iniuria se affectum nescit, posset enim exasperari. Deinde non hic agitur de condonanda iniuria, sed de satisfaciendo offensæ: quamvis eadem sit lex condonandi iniuriam sibi illatam, & satisfaciendi læsi.

Lex igitur est posita vniuersis. Iniuriæ veniam petere. *Mee est potestas*, inquit Hier. l. 2. contra Pelag. c. 4. *ut non habeam aliquid contra fratrem meum, ut autem ille aduersus me habeat, aut non habeat, in illius voluntate consistit.* Quid ergo faciam si ille reconciliari noluerit? obsequium? flectam genua? sed audire contemnet. An oborto reconciliari collo nolentem in ius amicitia traham? Ecce est maior initio. *micritia, quam amicitias necessitate sociare: neque enim dixit: roga eum ut tibi concilietur: sed reconciliare primum fratri tuo; & sic offers munus tuum ad altare, non quod impossibilia Deus præceperit: sed in tantum patientia culmen ascendit, ut prope impossibilia pro difficultate nimia præcepisse videatur, ad destruendum sententiam tuam; qua scribis facilia esse Dei mandata.* Hoc vero omnibus sacrificiis & holocaustis est præstantius. Ideo sacrificium ad tempus est omittendum, ut caritas sanctiatur.

§. 2. Lex illa naturalis est; Nam si reum, famæ; Obligatio corporis detrimentum intulit, compensare tenetur. reconciliatio. Si conuitium dixit, retractare, veniam petere: quæ rationis est quidem res ut necessaria est, ita humanæ arrogantia naturalis. ardua, quæ odisse, quos læsit, constanter aliolet; Nam inimicos æstimat, ideoque victores, quocirca non esse expetit.

§. 3. Nec modo qui iniuriam attulit, reconciliatio. *iniuriã* tionem petere; sed etiam qui passus est, ignoscere peccati. *scholasticè* tenti tenetur. Ita non modò sancti patres, sed etiam accusant. *accusant* Scholastici doctores constanter asseuerant, ut apparet. *apparet* fear grauissimam esse calumniam; qua nos accusant, quasi externis operibus intenti, animorum sanitatem negligamus.

Hæc vero sunt nostrorum decreta.

1. Inimicos, qui nos odio prosequuntur, tenemur *inimici di-* ex caritate diligere. Ita D. Thom. 2. q. 25. art. 8. & 9. ligendi. Ex Aug. l. 1. de doctr. Christ. c. 22. Vide omnes in D. Th. interpretes. Proximum enim nomine comprehenduntur.

2. Inimicis proinde beneficia, & amorem re ipsa *inimici* exhibendum. *bene fa-*

3. Si inimicus occurrat, non tenetur quem ille *ociendum* dir, alloqui aut salutare: Nam hoc tale signum est *inimicus* ritatis, quod omnibus proximis non solet exhiberi: *non semper* nec ergo tenerur inimico. *salutarius*

4. Multæ tamen occurrunt circumstantiæ, qui *inimicus* bus illa caritatis non fictæ indicia sunt demonstranda. *sape salu-* Ut si tandum.

H 3

§. 1. Etiam singula carpit. Reum esse Consilij, græce *synedrij*, seu confessoris diuini non potest esse panam ambiguum mereri. Quid enim absurdius, quam Deo iudici ambiguum esse, quod peccatum, quam panam mereatur?

Respondet. Ambigua profecto non est calumnia aduersarij, quamvis absurda. Non dixit Bellarminus. Ambiguum panam mereri, non dixit Deo iudici ambiguum esse. Et tamen hoc si diceret, culpam non posset. Cum toties Scriptura *deus deus* Deum quaerentem, disputantem, consultantem inducat. Non quod omnificia natura, cui rerum ordinatissima series ad motum vsque puluisculi præsens est, dubia hæsitatione de iure, vel euentu deliberet, sed ut nostra nos peccata æstimare & discernere valeamus. Attentos ergo nos esse illa ciuiliu iudiciorum à Christo proposita imitatio monet. Conuitium docet esse mortale: Si verbo leuiore insonuit iracundia, iam omnino quid in peccatum est, sed non continuo mortale, quale vero, Concilium æternæ sapientiæ discutit. Si tacita fuit ira, iudicium Dei vel leuem vel grauem, vel etiam nullam esse culpam decernit. Hoc ergo iudicio stat, caditque reus. Si rationem occupans motus, nullum crimen erit, alias magis minuitur pro deliberationis maturitate, & vindictæ, quæ apponitur, grauitate.

Aduersarius idem sentit, & dicit, sed furore cæcus, qui omnia Bellarminiana carperet obstinavit, dicit à se aliquando veritatem sum pœnitet. Pag. 94. Esse varios gehennæ cruciatus, de quibus frustra Concilium non habetur. Humanitus loquitur Dominus de Dei iudicio. Cur non retorquet Bellarminus: Quid absurdius quam Deo iudici ambiguum esse quod peccatum mortale, quos gehennæ cruciatus mereatur. Quod responderet Bellarmino, sibi responsum putet.

Constat ergo iudicio Dei, sed diuinitus loquendo, non constat humanitus loquendo. Constat Deo, sed quasi non constet, loquitur, ut cõstet & nobis. Quorsum tandem hæc? Ut sic verba Domini ex glossa Caluiniana explicemus. Reus erit iudicii, id est gehennæ, reus erit Concilij, id est gehennæ, reus erit gehennæ ignis, id est, gehennæ grauissimæ. Quali vero cum graui peccato attribuit gehennam, in leuioribus, aliam prænam nominando, non eam negauerit, quæ soli grauiori decernitur. Cur enim non vno verbo, omnia minima parua, mediocria, magna, maxima, inferis delegauit?

Sunt diuersæ gehennæ ignis: quia conuitium illo igne punitur, & sine dubio homicidium, quod est grauius conuitio. Non tamen de ira simplice id Dominus asserit. Si enim nullum est peccatum non dignum gehennæ ignis, cur eam soli dicenti; fatue, delegauit: De Raca, & Gehennæ, quia alius locus est proprius, agere nunc superuacuum est. De Concilio, Syndectio, vide Maldonatum nostrum, & Baronium.

QVÆSTIO II.

An illo procepto, Non occides gladii usus magistratui inhibeat?

§. 1. **I**ta quidem Anabaptistæ, sed eos omnis antiquitas orthodoxa, & hærese nonitas simul condemnauit. Occidere enim propria auctoritate nemò potest. Magistratus à Deo gladium accepit. Et legislator, qui dixit: *non occides*, etiam dixit: *Maledictus non finis vivere*; ille adulteros lapidari, homicidæ sanguinem fundi imperauit.

Adami Conzen in Euang. Tom. I.